

Svar på spørsmål om tolkning av begrepet "geografisk samlet skoleanlegg"

Utdanningsdirektoratet har svart Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder på spørsmål om tolkning av begrepet "geografisk samlet skoleanlegg".

TOLKNINGSUTTALELSE | 19.04.2018

Gjelder

- Opplæringslova - Kapittel 9 Leing, funksjonar, utstyr og læremiddel i skolen

Vi viser til brev fra dere datert 20.12.2017, hvor dere ber oss om en tolkning av «geografisk samlet skoleanlegg». Dere skriver at dere er i en prosess med å se på organisering av skoler og at dere har blitt kjent med at enkelte skoler er registrert som én enhet med felles rektor uten at de ligger i umiddelbar nærhet til hverandre.

Dere viser til et brev sendt fra Utdanningsdirektoratet til Fylkesmannen i Oppland 04.02.2013, hvor vi blant annet har besvart et spørsmål om hva som er vilkårene for at en skole kan ha flere avdelinger som ikke er geografisk samlet. Vi har i brevet skrevet at: «En skole kan godt bestå av flere bygninger, men skoleanlegget må ligge forholdsvis samlet geografisk sett». Dere har tolket uttalelsen slik at skolebygningene må ligge forholdsvis samlet geografisk sett for å kunne anses som ett anlegg, og at det er dette som må være avgjørende for om en skole kan være registrert som én enhet. Vi er enig i dette.

Dere skriver at dere ønsker noen føringer på hva som må vektlegges i en vurdering av om skoleanlegget ligger «forholdsvis geografisk samlet».

Vi forutsetter i det følgende at spørsmålet deres dreier seg om skoler som reguleres av opplæringsloven og

ikke skoler som reguleres av friskoleloven.

Ikke direkte regulert i opplæringsloven

Hva som skal anses som ett skoleanlegg er ikke regulert i opplæringsloven med forskrift. Det finnes heller ingen bestemmelse som uttrykkelig sier at skoleanlegg må ligge samlet, til forskjell fra friskoleloven der dette uttrykkelig er regulert i § 2-4. Vi har imidlertid, i uttalelsen vår fra 2013, lagt til grunn at når opplæringsloven benytter begreper som «skole», «skoleanlegg» mv. vises det til ett skoleanlegg uten store geografiske avstander.

Hva som konkret ligger i begrepet «geografisk samlet skoleanlegg» er ikke regulert eksplisitt i opplæringsloven med forskrifter eller i forarbeidene. Det må derfor tas utgangspunkt i en konkret helhetsvurdering i hvert enkelt tilfelle for å vurdere om et skoleanlegg er geografisk samlet. Vi kan derfor ikke uttale oss om når et skoleanlegg alltid eller aldri er geografisk samlet, men vil uttale oss på generelt grunnlag om hvilke momenter som *kan* være en del av denne vurderingen.

Naturlig språklig forståelse

En naturlig språklig forståelse av «geografisk samlet skoleanlegg» tilsier at det må være en viss nærhet mellom skolene geografisk sett og at en viss avstand mellom byggene tilsier at de ikke er «samlet». Jo større avstanden er, jo mindre samlet er skoleanleggene. Vi mener ordlyden tilsier at det skal mye til for å anse skolebygg som ikke ligger i umiddelbar nærhet av hverandre, som ett skoleanlegg.

En naturlig forståelse av hva som er «ett skoleanlegg» er også relevant i vurderingen. Momenter her kan være geografisk avstand, veiforhold mellom bygningene og hvordan skoleanlegget blir brukt - om det reelt sett benyttes som ett eller flere skoleanlegg. Dette kommer vi tilbake til under.

Videre mener vi at vurderingen må ses i lys av andre bestemmelsen i opplæringsloven med forskrift.

Skolen må drive forsvarlig

Vi mener at hovedregelen i opplæringsloven § 9-1 første ledd om at hver skole skal ha en forsvarlig, pedagogisk og administrativ ledelse, kan være relevant i vurderingen. Hva som er forsvarlig må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle, men utgangspunktet er at skolen som helhet må drive forsvarlig. Dersom avstanden mellom skolebyggene gjør at skolen ikke har en forsvarlig faglig, pedagogisk og administrativ ledelse, kan dette være et moment i vurderingen av om skolen med flere bygg, må drives som flere skoler.

Nærhet til skolens administrasjon og ledelse

Alle elever ved skolen skal lett kunne komme i kontakt med relevant personale ved behov. Elevenes nærhet til skolens administrasjon og ledelse henger sammen med vurderingen av om skolen drives forsvarlig. Det er videre et viktig hensyn for utvikling av skolemiljøet at elevene opplever fellesskap og et enhetlig arbeid med dette jf. opplæringsloven kapittel 9A. Tilgjengelighet til skolens ledelse er viktig i det daglige arbeidet med skolemiljø. Vi mener dette kan være et moment i den konkrete helhetsvurderingen av om flere skolebygg skal anses som én skole. Dersom en skole består av flere bygg og skolens administrasjon og ledelse holder til i ett av byggene, og avstanden gjør at det er lite tilgjengelig for elevene å komme i kontakt med skolens ledelse, mener vi kan trekke i retning av at det ikke er snakk om ett skoleanlegg. Dette må imidlertid avgjøres ut fra en konkret helhetsvurdering i hvert enkelt tilfelle. Vi bemerker også at en skole ikke kan omgå den snevre regelen om at to skoler kan ha samme rektor, ved å kalle flere skoleanlegg som ligger geografisk adskilt, for én skole.

Bruken av skoleanlegget

Videre mener vi bruken av skoleanleggene kan være et relevant moment i vurderingen. Om elevene normalt bruker flere av byggene, om elevene kan gå fritt mellom anleggene og om anleggene har felles uteareal, kan være relevante momenter. Dersom elevene på grunn av avstanden ikke kan bruke flere av anleggene, eller dersom elevene ikke kan samhandle med andre elever fra annet bygg i friminuttene f.eks. fordi de ikke har felles uteareal, mener vi kan trekke i retning av at det ikke er snakk om ett skoleanlegg. Dette må imidlertid avgjøres ut fra en konkret helhetsvurdering i hvert enkelt tilfelle.

Konklusjon

Vi mener at geografisk avstand i betydningen av at jo større avstanden er, jo mindre samlet er skoleanleggene, og veiforhold mellom bygningene, kan være relevante momenter i vurderingen. Videre mener vi at kravet om at skolen skal drive forsvarlig, nærhet til relevant personale, herunder skolens administrasjon og ledelse, bruken av skoleanlegget, herunder om elevene har gåavstand mellom bygningene, om elevene kan bevege seg fritt og om skolen har felles uteareal, kan være relevante momenter i vurderingen.

Vi bemerker at vi her ikke har kommet med en uttømmende liste over relevante momenter, og at det kan finnes tilfeller hvor andre momenter kan være relevante i vurderingen. Det må gjøres en konkret helhetsvurdering i hvert enkelt tilfelle i vurderingen av om flere skoleanlegg kan anses å være én eller flere skoler.

Vår referanse: 2018/13864